

Говор високог представника и специјалног представника ЕУ, Кристијана Шварц-Шилинга, на Конференцији о економском и социјалном развоју у Босни и Херцеговини

Говор високог представника и специјалног представника ЕУ, Кристијана Шварц-Шилинга, на Конференцији о економском и социјалном развоју у Босни и Херцеговини, у организацији Аустријско-француског центра за приближавање Европи и Француског института за међународне односе, у Сарајеву, 11. јуна 2007. године

Грађани имају право на објашњење

Даме и господо,

Посебно ми је задовољство што имам прилику да се обратим овој конференцији, будући да је овог јутра са нама доста поличара као и економиста. Чињеница је да је однос према економским питањима маћехински, када се он упореди са главном политичком дебатом у Босни и Херцеговини, и то је штетно. Уколико успијемо постићи оно што желимо рјешавањем политичких питања, али истовремено не успијемо поправити економију, онда ће сав наш труд бити узалудан. Привлачење инвестиција, отварање нових радних мјеста и подизање животног стандарда су основни услови који се морају испунити ако желимо успјешан опоравак Босне и Херцеговине.

Јутрос бих желио кратко да се задржим на тренутном односу између економског менаџмента, политичке дебате и перцепције у јавности.

Телевизијске контакт емисије и новинске колумне претрпане су исцрпним расправама о питањима као што је улога виталног националног интереса, или пак да ли је прикладно да се неко питање прослиједи Уставном суду, или која је оптимална заступљеност у домовима парламента. Цијеле шуме су посјечене да би се произвео папир за расправе о овим питањима.

А сад, упоредите пажњу коју медији поклањају питањима која су чисто политичке природе са обимом и квалитетом пажње која се посвећује кључним економским задацима, као што је побољшање пословне климе или оживљавање сектора малих и средњих предузећа, или питања која се тичу билатералних трговинских односа која стоје на путу настојањима да се ојача домаћа производња и повећа извоз.

Кључни економски задаци једноставно не добијају пажњу медија коју заслужују и која им је потребна. Постоји велики несразмјер између економских питања која су од велике важности за грађане и обима јавне расправе о овим питањима.

Важно је да су овог јутра са нама политичари и економски стручњаци. Потребна нам је, с једне стране, озбиљна и практична економска анализа, и, с друге стране, политичари који ће ту анализу ефикасно искористити.

Дневни ред ове конференције – јачање привреде, смањење социјалних тензија, те разматрање регионалне интеграције и перспектива које нуди ЕУ – на битан начин се бави стратешким економским задацима са којима се Босна и Херцеговина суочава. Мислим да је корисно економску анализу ових питања ставити у политички контекст – једини контекст који ће нам омогућити да паметне идеје и сазнања преточимо у административне и законске кораке који ће донијети резултате на терену.

Али, политичари и економисти су само два гласа у једном триу.

Трећи глас припада широкој јавности.

А широка јавност у Босни и Херцеговини је уморна од тога да се на њу апелује да подржи реформе, изнад свега због тога што су до данас резултати економских реформи били спорадични. Грађани ове земље су прошли кроз болно раздобље, што је посљедица реструктурирања које се повремено дешавало током протекле деценије, а они су од тога, нажалост, имали врло мало користи. Обећано им је много, а добили су мало. Због тога је важно да конференције као што је ова дају више од једноставних савјета и препорука да се подржи још реформи.

Када сам био министар у влади, био сам задужен за реформу њемачког сектора телекомуникација и пошта. Ово је био огроман потхват који је директно утицао на сваког човјека, жену и дијете у земљи. Говорим из искуства када кажем да постоје три једноставна корака који се морају предузети када започнете да правите промјене које ће утицати на милионе грађана. Морате објаснити шта је то што предлагате да урадите; објаснити зашто предлагате да то урадите, те објаснити предности које мислите остварити као резултат неке реформе.

Не само да је мудро, већ је и у складу са одговарајућим манирима понашања, објаснити природу реформи и установити предности које се могу очекивати када се реформе успјешно спроведу. Мислим да је исправно рећи да, до сада, кључне економске реформе нису на одговарајући и успјешан начин објашњене грађанима Босне и Херцеговине, и управо је овај пропуст одиграо битну улогу у разочаравајућим резултатима неких реформских иницијатива.

Дозволите ми да кратко прођем кроз неке од главних реформи које се налазе у садашњем програму реформи Босне и Херцеговине, као и основне разлоге које иду у корист реформи и очекиваним предностима сваке од ових реформи:

- Доношење Закона о државном фискалном вијећу – како би се рационализовало свеукупно управљање економијом у

земљи и осигурало да Босна и Херцеговина живи у складу са средствима којима располаже;

- Доношење Закона о облигационим односима БиХ – како би се модернизовало пословно окружење, привукле инвестиције и отворила нова радна мјеста;
- Стварање централног система за супервизију банака – како би се повећала заштита улагача и подстакло финансирање нове индустрије;
- Предузимање корака како би се унаприједила мобилност радне снаге између ентитета – како би се убрзао економски раст;
- Активно стварање конкурентног окружења у сектору телекомуникација – како би се направио ‘бум’ у овом сектору који ће подстаћи инвестиције и отварање радних мјеста;
- Потпомагање инвестиција у инфраструктуру – модернизовати производне капацитете земље и помоћи јој да се такмичи са сусједним земљама; те
- Успостављање Социјално-економског вијећа БиХ – како би се покренуо конструктивни дијалог који ће олакшати ширење индустрије и трговине.

Нити једна од ових реформи не треба бити политизована и сваку од њих треба објаснити. Чињеница је да ће свака од њих донијети предности, и када се те предности идентификују и представе у јавности, биће могуће одржати политички фокус потребан да би се приједлози преточили у владину политику која се може провести у име грађана.

Ово није немогућ задатак. Реформе су могле бити спорадичне, али су остварене стварне предности. Економски раст је стабилан и снажан; извоз је порастао; реформа индиректних пореза је постигла успјех; и има знакова да Босна и Херцеговина почиње позитивно реаговати на растуће позитивне облике трговања широм региона.

Али, сиромаштво и даље остаје широко распрострањено, незапосленост неодрживо висока. Животни стандард се повећава,

али се не повећава ни изблиза довољно брзо.

Уколико широкој јавности не објаснимо шта је то што предлажемо да се уради како бисмо поправили економију, зашто то предлажемо, те које се предности могу очекивати као резултат тога, грађани ће и даље на програм економских реформи гледати са равнодушношћу или непријатељством – и све док је то тако, изглед да се прикупи политичка воља, да се усвоје и спроведу реформе које сам споменуо биће мали.

Уколико постоји један закључак за који бих желио да проистекне из дискусија које ће се водити данас и сутра, то је да се економска питања морају поставити у центар политичке дебате у Босни и Херцеговини. Ово није само пожељно; ово је неопходно. У ствари, то је предуслов за стварање и одржавање просперитетног демократског друштва у овој земљи.

Хвала вам.